

การกำหนดวาระการเมืองในยุคดิจิทัล : ศึกษาเปรียบเทียบการสื่อสารในสังคมไทย
ร่วมสมัยต่อสถานการณ์ความขัดแย้งชายแดนไทย-กัมพูชา*

AGENDA SETTING IN DIGITAL AGE: A COMPARATIVE STUDY OF POLITICAL
COMMUNICATION IN CONTEMPORARY THAI SOCIETY
ON THAI-CAMBODIAN BORDER CONFLICT

เปรมศิริ ดิลกปรีชากุล

Premisiri Dilokpreechakul

มหาวิทยาลัยเกริก

Krirk University

Corresponding Author E-mail: premisiri@ymail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การกำหนดวาระทางการเมืองในยุคดิจิทัล ผ่านกรณีศึกษาความขัดแย้งชายแดนไทย-กัมพูชา พ.ศ. 2568 เพื่อทำความเข้าใจพลวัตของการสื่อสารทางการเมืองที่เปลี่ยนจากยุคที่รัฐและสื่อกระแสหลักเป็นผู้ผูกขาด ไปสู่ยุคที่โซเชียลมีเดียและพลเมืองดิจิทัลมีบทบาทร่วมในการกำหนดวาระ (Agenda Setting) การศึกษานี้ใช้การสังเคราะห์งานวิชาการด้านการสื่อสารการเมือง ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิจากสื่อมวลชนและสื่อดิจิทัล ผลการวิเคราะห์พบว่า 1. การกำหนดวาระไม่ได้ถูกผูกขาดโดยรัฐหรือสื่อกระแสหลักอีกต่อไป แต่พลเมืองดิจิทัล อินฟลูเอนเซอร์ และสื่อออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการสร้างและผลักดันวาระ 2. การสื่อสารผ่านเครือข่ายดิจิทัลเปิดพื้นที่ให้การตีความสถานการณ์ความขัดแย้งดำเนินไปในหลายกรอบ ทั้งกรอบความมั่นคง ชาตินิยม สิทธิมนุษยชน และสันติภาพ 3. ผลกระทบของกระบวนการกำหนดวาระในสังคมออนไลน์สะท้อนถึงการเพิ่มอำนาจให้ประชาชนตรวจสอบและมีส่วนร่วม แต่ขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดปัญหา เช่น ข่าวปลอม การบิดเบือนข้อมูล และการแบ่งขั้วทางการเมือง บทความชี้ให้เห็นว่าการกำหนดวาระการเมืองในยุคดิจิทัลมีความซับซ้อนมากขึ้น ไม่ใช่เพียงการสื่อสารจากรัฐสู่ประชาชน แต่เป็นสนามแข่งขันเชิงวาทกรรมที่พลเมืองมีบทบาทสำคัญส่งผลโดยตรงต่อโครงสร้างการเมืองไทยในสภาวะความขัดแย้งร่วมสมัย

คำสำคัญ: การกำหนดวาระ; ความขัดแย้งชายแดนไทย-กัมพูชา; สื่อสังคมออนไลน์

Abstract

The objectives of this academic article were to analyze the dynamics of political agenda setting in the digital era through the case study of the 2025 Thai–Cambodian border conflict. The objective was to understand how political communication has shifted from an era where the state and mainstream media held a monopoly over agenda setting, to a new environment where social media and digital citizens play crucial roles in shaping the public discourse. The study synthesized existing scholarship on political communication, along with secondary data from both mass media and digital platforms. The findings revealed three key aspects: 1. Agenda setting is no longer monopolized by the state or mainstream media, as digital citizens, influencers, and online media increasingly shape and drive political discourse. 2. Digital networks allow for multiple interpretive frames of the conflict, ranging from security and nationalism to human rights and peace. 3. The dynamics of online agenda setting empower citizens to monitor, criticize, and participate in political debates, while also generating new challenges such as misinformation, disinformation, and heightened political polarization. The article argued that political agenda setting in the digital era is becoming more complex, no longer functioning as a one-way communication process from state to citizen. Instead, it represents a contested discursive arena where multiple actors negotiate meanings and frame political issues. The Thai–Cambodian border conflict illustrated how digital citizens can set the dominant agenda, often surpassing state narratives and reshaping the political landscape of contemporary Thailand.

Keywords: Agenda Setting; Thai–Cambodian Border Conflict; Social Media

บทนำ

การเมืองไทยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่สำคัญ โดยเฉพาะด้านการสื่อสารทางการเมือง (นันทนา นันทวโรภาส, 2558) ปัจจัยสำคัญ คือ การเติบโตของสื่อดิจิทัลและโซเชียลมีเดียที่เปลี่ยนโฉมภูมิทัศน์การสื่อสารจากระบบ One-to-Many Communication ที่รัฐและสื่อกระแสหลักครอบงำ ไปสู่ระบบ Many-to-Many Communication ที่ประชาชนสามารถผลิต แลกเปลี่ยน และขยายการตีความสารได้ด้วยตนเอง การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้พลังในการกำหนดวาระทางการเมือง (Agenda Setting) ไม่ได้อยู่ที่รัฐเพียงฝ่ายเดียวอีกต่อไป แต่กระจายตัวไปสู่ผู้เล่นรายใหม่ ๆ ในสังคมดิจิทัล

เหตุการณ์ความขัดแย้งชายแดนไทย-กัมพูชาในปี พ.ศ. 2568 เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการเปลี่ยนผ่านนี้ การปะทะทางทหารในพื้นที่พิพาทนำไปสู่ความตึงเครียดระหว่างสองประเทศ ซึ่งรัฐบาลไทยพยายามกำหนดวาระสาธารณะในกรอบความมั่นคงแห่งชาติ และอธิปไตยของรัฐ โดยมีท่าทีที่อดทนอดกลั้นต่อการยั่วยุและเลือกใช้สันติวิธีภายใต้กรอบของกฎหมายระหว่างประเทศและหลักมนุษยธรรม เพื่อสร้างความชอบธรรมทางการทูตและย้ำถึงความแข็งแกร่งเชิงยุทธศาสตร์ของรัฐ อย่างไรก็ตาม วาระการสื่อสารดังกล่าวกลับไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในทางตรงกันข้ามสังคมออนไลน์กลับนำเสนอการตีความที่แตกต่าง เกิดกระแสการโจมตีรัฐบาลว่า “ไร้ประสิทธิภาพในการปกป้องพลเรือน” หรือ “แสวงใช้ประเด็นความมั่นคง อธิปไตยมากลบเกลื่อน” ไร้ความสามารถในการปกป้องประเทศชาติอย่างทันท่วงที เพราะผู้นำรัฐบาลมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นำประเทศกัมพูชา มีการเผยแพร่ข้อมูลที่พาดพิงไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำไทยกับอดีตนายกรัฐมนตรีนเรนทรฯ ของกัมพูชา โดยกล่าวหาว่ารัฐบาลไทยว่า “อ่อนข้อ” หรือ “สมรู้ร่วมคิด” กับฝ่ายกัมพูชา (ไทยโพสต์, 2568) กระแสเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าการกำหนดวาระไม่ได้อยู่ในการควบคุมชี้แนะของรัฐบาลอีกต่อไป แต่ถูกท้าทายและสร้างใหม่โดยกลุ่มคนพลเมืองดิจิทัล

สถานการณ์ชายแดนไทยกัมพูชา ได้ก่อให้เกิดการแข่งขันเชิงกรอบวาทกรรม (Framing Competition) ในการสื่อสารระหว่างรัฐบาลกับชาวเน็ตบนสื่อสังคมออนไลน์ ในขณะที่รัฐบาลใช้กรอบวาระ “ความมั่นคง” ที่ยืนยันว่า ไทยมีสิทธิในการป้องกันตนเองและรักษาอธิปไตยแห่งรัฐ ตามกฎบัตรสหประชาชาติ เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือทางการเมือง แต่วาระในสื่อสังคมออนไลน์กลับนำเสนอการโจมตีรัฐบาลว่า “รัฐบาลอ่อนแอ-ไม่กล้าตอบโต้” ปล່อยให้พลเรือนถูกโจมตีซ้ำ ๆ หรือในกรณีที่รัฐบาลพยายามเสนอวาระการสร้าง “สันติภาพและการเจรจา” แต่ชาวเน็ตกลับตั้งคำถามต่อท่าทีของรัฐบาลว่า “เจรจาไปทำไม ในเมื่อพลเรือนไทยยังถูกโจมตีทหารไทยต้องเจอกับระเบิดขาชาตรายวัน กระแสนบนสื่อสังคมออนไลน์ มองว่ารัฐบาลขาดความเด็ดขาด (ข่าวโมโน, 2568) นอกจากนี้มีการนำเสนอกรอบวาระอื่น ๆ เช่น การเสนอวาระการฟ้องร้องเอาผิดผู้นำกัมพูชาที่ศาลอาญาระหว่างประเทศ (International Criminal Court ICC) ในกรณีที่กัมพูชาทำการโจมตีเป้าหมายที่เป็นพลเรือน (แนวหน้า, 2568)

พลวัตของการกำหนดวาระของสื่อสังคมออนไลน์สะท้อนทั้งโอกาสและความท้าทายด้านหนึ่งการสื่อสารแบบเครือข่ายเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบ แสดงความเห็น และเข้ามามีส่วนร่วมในประเด็นสาธารณะ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ซึ่งเคยเป็นพื้นที่ปิด แต่ในอีกด้านหนึ่ง บนโลกออนไลน์ก็มีการแพร่กระจายข่าวปลอม การบิดเบือนข้อมูล และการสร้างห้องเสียงสะท้อน Echo Chamber (Cinelli et al., 2021; Flaxman et al., 2016) ที่ทำให้ผู้คนเลือกที่จะฟังในเรื่องที่ตนเองชอบเท่านั้น โลกออนไลน์จึงเป็นความท้าทายที่ทำให้สังคมไทยเสี่ยงต่อความเข้าใจผิดและสร้างความขัดแย้งที่รุนแรงยิ่งขึ้น

เพื่ออธิบายพลวัตเหล่านี้ ผู้เขียนใช้กรอบทฤษฎีการสื่อสารการเมืองที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ทฤษฎีการกำหนดวาระ (Agenda-Setting Theory) (McCombs & Shaw, 1972) ซึ่งให้เห็นว่าอำนาจในการกำหนดประเด็นสาธารณะมีได้อยู่ที่สื่อกระแสหลักเพียงฝ่ายเดียวอีกต่อไป แต่เปิดให้พลเมืองดิจิทัลเข้ามามีบทบาท แนวคิด Networked Public Sphere (Benkler, 2006) ที่อธิบายว่า พื้นที่สาธารณะในโลกดิจิทัลเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถผลิตและเผยแพร่สารได้ด้วยตนเองและแนวคิด Communication Power (Castells, 2009) ที่ชี้ว่า อำนาจทางการเมืองในยุคดิจิทัลอยู่ที่การจัดการเครือข่ายข้อมูลและการสร้างความหมาย มากกว่าการผูกขาดช่องทางการสื่อสาร

บริบทของความขัดแย้งไทย-กัมพูชา

ประวัติศาสตร์พิพาทชายแดน ความขัดแย้งไทย-กัมพูชามีรากฐานจากการตีความแผนที่สมัยอาณานิคม โดยเฉพาะ แผนที่ระหว่างภาคพื้นดิน 1:200,000 ที่ฝรั่งเศสจัดทำขึ้นในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 ซึ่งแสดงพื้นที่ปราสาทพระวิหารอยู่ในฝั่งกัมพูชา ขณะที่ฝ่ายไทยยืนยันว่าตามหลักสันปันน้ำ พื้นที่ดังกล่าวควรอยู่ในอธิปไตยของไทย (Keyes, 1995) ข้อพิพาทนี้นำไปสู่การยื่นเรื่องต่อ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ICJ) ในปี 1959 และศาลมีคำพิพากษาเมื่อปี 1962 ให้ตัวปราสาทอยู่ในอธิปไตยของกัมพูชา แต่ไม่ได้ชี้ขาดเส้นเขตแดนโดยรอบ ส่งผลให้ความคลุมเครือยังคงอยู่ ต่อมาในปี 2013 ICJ ได้ตีความเพิ่มเติม โดยระบุว่าพื้นที่ใกล้เคียงตัวปราสาทต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของกัมพูชา การตัดสินนี้ทำให้เกิดความไม่พอใจในหมู่ประชาชนไทยปะทุขึ้นอีกครั้ง และถูกนำไปเชื่อมโยงกับการเมืองภายใน

ประเด็นชายแดนไทย-กัมพูชามักถูกใช้เป็น เครื่องมือทางการเมืองภายในของประเทศไทย เพื่อสร้างแรงกดดันต่อรัฐบาล โดยเฉพาะในช่วงที่การเมืองไทยมีความขัดแย้งสูง ตัวอย่างเช่น ในช่วงปี 2551-2554 มีการเคลื่อนไหวของกลุ่มการเมืองบางกลุ่มได้ใช้ประเด็น “เสียดินแดน” เพื่อโจมตีรัฐบาล และปลุกกระแสชาตินิยม (Chachavalpongpun, 2013) ความขัดแย้งดังกล่าวไม่ได้เป็นเพียงข้อพิพาทชายแดน แต่กลายเป็น “ทุนทางการเมือง” ที่ฝ่ายการเมืองนำมาใช้เพื่อสร้างความชอบธรรม หรือทำลายฝ่ายตรงข้าม

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ระหว่างอิตาลีกับประชาคมอาเซียนในเชิงภูมิรัฐศาสตร์ไทยและกัมพูชา มีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน ทั้งในมิติการค้าชายแดน ความมั่นคง และบทบาทในประชาคมอาเซียน ซึ่งยึดหลัก “ไม่แทรกแซงกิจการภายใน” แต่ในความเป็นจริง ความขัดแย้งชายแดนส่งผลต่อความเชื่อมั่นของอาเซียนในฐานะกลไกสร้างเสถียรภาพ รัฐบาลไทยในหลายยุคสมัยจึงต้องเดินบนเส้นบางๆ ระหว่างการรักษาผลประโยชน์ด้านอธิปไตย กับการธำรงภาพลักษณ์ความร่วมมือในอาเซียน ความสัมพันธ์นี้สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดของภูมิภาค ที่แม้มีกรอบความร่วมมือ แต่ก็ไม่สามารถป้องกันหรือแก้ไขข้อพิพาทชายแดนได้อย่างยั่งยืน

บทวิเคราะห์

เพื่อให้เข้าใจถึงการแข่งขันกันสร้างวาระระหว่างรัฐบาลกับประชาชนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จึงได้นำสถานการณ์ความขัดแย้งชายแดนไทย-กัมพูชา มาเป็นกรณีศึกษา โดยการเปรียบเทียบวาระของทั้งสองฝ่ายที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ความขัดแย้งตามลำดับที่เปลี่ยนแปลงไป และผลสะท้อนที่เกิดขึ้น ดังตารางเปรียบเทียบ

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบวาระ (Agenda) ของรัฐบาล vs สังคมออนไลน์ กรณีความขัดแย้งชายแดนไทย-กัมพูชา พ.ศ. 2568

ช่วงเวลา/สถานการณ์	วาระของรัฐบาล (Official Agenda)	วาระสื่อสังคมออนไลน์ (Digital Agenda)	ผลสะท้อน
1. ระยะเริ่มต้น กัมพูชายิงเป้าหมายพลเรือน	ประณามการโจมตีพลเรือน ยืนยันสิทธิการป้องกันตนเองภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ เรียกร้องหยุดยิง	เรียกร้อง ตอบโต้ทันที เน้นชาตินิยม, ด้อยค่า กัมพูชา กดดันว่ารัฐบาลอ่อนแอ ไม่ปกป้องคนไทย	สารรัฐถูกมองว่า เชื่องช้า ทำให้ไม่เด็ดขาด ทำให้กระแสโซเชียลครอบงำ ความเชื่อของคนไทย
2. ตกลงหยุดยิง	เน้นสันติวิธี การทูตอาเซียน ผู้สังเกตการณ์ระหว่างประเทศ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาโลก	เกิด Echo Chamber ชาตินิยม โจมตีรัฐบาล ขยายชาติ-อ่อนข้อ ต่อ กัมพูชา ใช้ถ้อยคำ Hate Speech ต่อแรงงานข้ามชาติ	วาระรัฐบาลกับวาระของโซเชียลแยกขาดกัน รัฐบาลต้องการลดความตึงเครียด แต่กลับถูกมองว่า เชื่องช้า-ไม่เด็ดขาด ทำให้กระแสโซเชียลนำในการตีความ
3. สถานการณ์หลังหยุดยิง	สารรัฐบาลเน้นการฟื้นฟูช่วยเหลือพลเรือน คุ้มครองแรงงานข้ามชาติ ประท้วงการละเมิดข้อตกลงหยุดยิงของฝ่ายกัมพูชา	โซเชียลยังคงโจมตีความอ่อนปวกเปียกของรัฐบาล ทำให้ทหารไทยถูกกับระเบิด ขาดความมั่นใจ พร้อมปลุกกระแสความเกลียดชังต่อรัฐบาล	ช่องว่างสารเชิงเหตุผลกับวาระอารมณ์ ทำให้รัฐบาลเสียความชอบธรรมในสายตาสาธารณะ

1. สถานการณ์ระยะเริ่มต้น กัมพูชาเปิดฉากโจมตีไทยตลอดแนวชายแดนเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2568 กลุ่มเป้าหมายพลเรือน บ้านเรือนประชาชน โรงเรียน โรงพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย ฯลฯ มีพื้นที่ที่ได้รับความเสียหาย จำนวน 11 แห่งและมีประชาชนได้รับบาดเจ็บ 20 คน เสียชีวิต 12 คน

วาระของรัฐบาล ประณามการโจมตีพลเรือน ยืนยันสิทธิการป้องกันตนเองภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ เรียกร้องหยุดยิง โดยนายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รักษาการแทนนายกรัฐมนตรี แถลงท่าทีของประเทศไทยว่า ฝ่ายไทยใช้สันติวิธีภายใต้กรอบกฎหมายระหว่างประเทศ แต่ฝ่ายกัมพูชาใช้กำลังทางทหารก่อน ทั้งยังปฏิบัติขัดต่อกรอบกฎหมายระหว่างประเทศและหลักมนุษยธรรมอย่างรุนแรง รัฐบาลจึงได้ส่งหนังสือถึงคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง ประณามการโจมตีโดยไม่เลือกเป้าหมาย และเชิญชวนประชาคมโลกร่วมประณามการกระทำอันไร้

มนุษยธรรมนี้ พร้อมของคนไทยร่วมส่งกำลังใจให้ทหารและประชาชนในพื้นที่ที่มีความปลอดภัย ในขณะที่กรม.ต่างประเทศ ย้ำไทยใช้ช่องทางการทูตแก้ปัญหาความตึงเครียดชายแดนไทย-กัมพูชา ไม่ตอบโต้ผ่านโซเชียลมีเดีย พร้อมยืนยันปกป้องอธิปไตย ใช้กลไก JBC และ MOU43 เป็นกรอบเจรจา ขอประชาชนมั่นใจรัฐบาลป้องกันผลประโยชน์ชาติ (ไทยพีบีเอส, 2568) เห็นได้ว่า รัฐบาล “สารหลัก” ผ่านช่องทางที่เป็นทางการ คือ กระทรวงการต่างประเทศ รัฐบาล โดยย้ำ 3 เรื่องสำคัญคือ (ก) ไทยประณามการโจมตีเป้าหมายพลเรือนและโครงสร้างพื้นฐานทางการแพทย์ ถือเป็นการละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ (ข) ไทยยืนยันสิทธิในการป้องกันตนเองภายใต้กฎบัตรสหประชาชาติ แต่จะใช้อย่าง “ได้สัดส่วน” และ (ค) ไทยพร้อมเจรจาหยุดยิง ใช้กลไกระดับภูมิภาค ทวิภาคีเพื่อให้สถานการณ์คลี่คลายและคุ้มครองพลเรือนให้เร็วที่สุด ทั้งหมดนี้สะท้อน “ภาพรัฐที่ยืนอยู่บนหลักการ” บนเวทีนานาชาติ มากกว่าความรู้สึกอ่อนไหวของประชาชน

วาระสื่อสังคมออนไลน์ ในขณะที่โลกออนไลน์ไม่เห็นด้วยกับท่าทีของรัฐบาลที่ไม่ตอบโต้กัมพูชาที่มีความผิดร้ายแรงในการโจมตีเป้าหมายพลเรือนสร้างความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินต่อพลเมืองไทยจำนวนมาก จึงเกิดกระแสกดดัน ต้าหนิรัฐบาลว่า “อ่อนแอ-ไม่ปกป้องคนไทย สารของรัฐบาลมองว่า “เชิงซ้า ไม่เด็ดขาด มีแต่หลักการ” ทำให้สารบนโลกออนไลน์สอดคล้องกับกระแสความไม่พอใจของประชาชนคนไทยที่มีต่อรัฐบาล ที่อ่อนด้อยในแก้ไขปัญหารุกล้ำเขตแดนไทยของกัมพูชา และทวีความรุนแรงมากขึ้นถึงขั้นที่มีผู้คนจำนวนไม่น้อยเรียกร้องให้มีการปฏิวัติรัฐประหาร ยึดอำนาจรัฐบาลก่อนที่ไทยจะเพิกเฉยปล่อยให้เสียดินแดน ข้าราชการรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (ผู้จัดการออนไลน์, 2568)

2. สถานการณ์ในช่วงของการตกลงหยุดยิง เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2568 ไทยและกัมพูชาได้บรรลุข้อตกลงหยุดยิงทันทีโดยไม่มีเงื่อนไข ตามแรงกดดันจากประธานาธิบดีโดนัลด์ทรัมป์ ที่ใช้อัตราภาษีเข้ามาเป็นเงื่อนไขต่อรองให้ทั้งสองฝ่ายเปิดการเจรจายุติการหยุดยิง นอกจากนี้ยังมีการตกลงที่จะจัดการประชุมผู้บัญชาการทหารในพื้นที่ และการประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (GBC)

วาระของรัฐบาล รัฐบาลยังคงสื่อสารต่อเนื่องในกรอบสันติวิธี และการคุ้มครองพลเรือนสนับสนุนการมี ผู้สังเกตการณ์อาเซียน เพื่อตอกย้ำความน่าเชื่อถือของข้อตกลงหยุดยิง รวมทั้งติดตามผลกระทบต่อระบบสาธารณสุข การอพยพ เพื่อชี้ว่า รัฐกำลังแก้ปัญหาเชิงปฏิบัติการ ไม่ได้หยุดเพียงคำประกาศ ตามที่นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รักษาการแทนนายกรัฐมนตรี แสดงถึงจุดยืนของไทยในความต้องการที่จะหาทางออกอย่างสันติ ในขณะเดียวกัน รักษาอธิปไตยและชีวิตของประชาชน โดยสรุปสารฝั่งรัฐบาลยังคง ยืนยันบนหลักกฎหมาย สิทธิในการป้องกันตนเอง สันติวิธี และกลไกภูมิภาค เพื่อยุติความรุนแรง ปกป้องพลเรือน รักษาเสถียรภาพชายแดน และลดความเสี่ยงการขยายความขัดแย้งในระดับภูมิภาค

วาระสื่อสังคมออนไลน์ แม้จะมีการประกาศข้อตกลงหยุดยิงระหว่างไทยและกัมพูชาในคืนวันที่ 28 กรกฎาคม แต่กระแสในสื่อสังคมออนไลน์กลับสะท้อนภาพที่แตกต่างออกไปอย่างสิ้นเชิง แทนที่บรรยากาศจะเต็มไปด้วยความโล่งใจหรือความหวัง ผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลจำนวนมากกลับเลือกที่จะตั้งคำถามและวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลอย่างรุนแรงบน X (Twitter) และ Facebook กระแสแรกที่ชัดเจน คือ ความไม่ไว้วางใจต่อคำประกาศของรัฐ หลายโพสต์ตั้งคำถามตรง ๆ ว่า “หยุดยิงจริงหรือไม่” เนื่องจากยังมีเสียงปะทะและรายงานการเคลื่อนย้ายผู้คนจากแนวชายแดนกัมพูชาเล็ดลอดออกมา ความไม่สอดคล้องระหว่าง “สิ่งที่รัฐพูด” และ “สิ่งที่ประชาชนเห็น” ได้จุดประกายให้เกิดการถกเถียงอย่างกว้างขวางว่า รัฐบาลรับประกันความสำเร็จเร็วเกินไป ทั้งที่ภาคสนามยังคงวุ่นวาย ในเวลาเดียวกัน กระแสชาตินิยมบน TikTok ก็ทวีความรุนแรง กลุ่มผู้ใช้บางส่วนวิจารณ์ว่าการหยุดยิงครั้งนี้ คือ “การขายชาติ” หรือ “การยอมแพ้โดยปริยาย” มีการผลิตคอนเทนต์จำนวนมาก ตัดต่อคลิปเสียงปิ่นกับคำประกาศหยุดยิง เพื่อประชดประชันว่า รัฐบาลเพียงต้องการ “รักษาหน้า” มากกว่าปกป้องชีวิตประชาชน ข้อความโจมตีอย่างเช่น “หยุดยิงเพื่อรักษาหน้า ไม่ใช่เพื่อรักษาชีวิต” ถูกแชร์ซ้ำ ๆ จนกลายเป็นวาทกรรมหลักที่กดดันรัฐบาล ขณะเดียวกัน ผู้สื่อข่าวพลเมืองได้เผยแพร่ภาพผู้บาดเจ็บและชาวบ้านที่ยังคงอพยพอยู่ ภาพเหล่านี้ถูกแชร์ต่ออย่างรวดเร็วและกลายเป็นหลักฐานสำคัญในสายตาประชาชนว่า รัฐบาล “พูดไม่ตรงกับความจริง” วาระออนไลน์จึงเลื่อนไปอยู่ที่ความทุกข์ยากของประชาชน มากกว่าความสำเร็จในการเจรจาที่รัฐบาลพยายามสื่อสารยิ่งไปกว่านั้น ประเด็นหยุดยิงยังถูกดึงไปโยงกับการเมืองภายในประเทศ ฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองใช้จังหวะนี้โจมตีว่ารัฐบาลไร้ประสิทธิภาพในการควบคุมกองทัพ และไม่สามารถปกป้องประชาชนได้จริง แอสแซทก็อย่าง “เราหยุดยิง แต่เขมรไม่หยุดเดิน” หรือ “รัฐบาลหยุดแต่กระสุนไม่หยุด” (เดอะ ฟลิปบิชเชอร์, 2568) ถูกสร้างขึ้นเพื่อเน้นย้ำความล้มเหลวในการสั่งการ กลายเป็นเครื่องมือในการขยายความไม่พอใจและสร้างแรงกดดันทางการเมืองอย่างต่อเนื่องโดยสรุป วาระของสื่อสังคมออนไลน์ในช่วงหยุดยิงไม่ได้สะท้อนภาพความสำเร็จตามที่รัฐบาลต้องการนำเสนอ แต่กลับกลายเป็น พื้นที่แห่งความไม่ไว้วางใจ การโจมตีเชิงชาตินิยมและการเชื่อมโยงกับความล้มเหลวทางการเมืองภายในซึ่งตอกย้ำให้เห็นว่า โลกดิจิทัลสามารถช่วงชิงพื้นที่ความหมายและทำลายความชอบธรรมของรัฐบาลได้อย่างรวดเร็วและรุนแรง

3. สถานการณ์หลังหยุดยิง หลังจากไทยและกัมพูชาได้ตกลงหยุดยิงชั่วคราว แต่ปรากฏว่า กองกำลังกัมพูชายังคงละเมิดข้อตกลงอย่างต่อเนื่อง โดยใช้อาวุธยิงตอบโต้ใส่กำลังทหารไทย และมีการวางทุ่นระเบิดในพื้นที่ชายแดน ทำให้ทหารไทยบางนายได้รับบาดเจ็บสาหัสถึงขั้นพิการขาด เหตุการณ์นี้สร้างความสะเทือนใจแก่คนไทย และเป็นหลักฐานชัดเจนว่าฝ่ายกัมพูชาไม่ปฏิบัติตาม

วาระของรัฐบาล รัฐบาลไทยแสดงเจตนารมณ์ที่ชัดเจนว่า ยังคงยึดมั่นในหลักการสันติภาพและความร่วมมือระหว่างประเทศ แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ยอมให้การละเมิดอธิปไตย

ดำเนินต่อไปโดยไม่มีการตอบโต้ กองทัพได้รับคำสั่งให้ดำเนินการ ตอบโต้กลับอย่างเด็ดขาดและเหมาะสม เพื่อปกป้องอธิปไตยของชาติ รวมทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ชายแดน รัฐบาลได้ส่งหนังสือประท้วงอย่างเป็นทางการไปยังประธานอาเซียน รวมถึงมหาอำนาจอย่าง สหรัฐอเมริกาและจีน เพื่อยืนยันว่าประเทศไทยปฏิบัติตามข้อตกลงอย่างจริงจัง แต่เป็นฝ่าย กัมพูชาที่ละเมิดซ้ำแล้วซ้ำเล่า การรายงานต่อเวทีระหว่างประเทศเช่นนี้ช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ ของไทยในฐานะรัฐที่เคารพกฎหมายและกติกาก่อนหน้า ขณะเดียวกันก็ผลักดันการความผิดไปยังฝ่าย ตรงข้ามอย่างชัดเจน

วาระสื่อสังคมออนไลน์ เมื่อมีรายงานว่า กองกำลังกัมพูชาละเมิดข้อตกลงหยุดยิง โดยมีการลอบยิงและวางทุ่นระเบิดจนทหารไทยพิการ ขาขาด กระแสในสื่อสังคมออนไลน์รุนแรง และปะทุขึ้นทันที ภาพข่าวทหารไทยบาดเจ็บและพิการถูกแชร์อย่างกว้างขวาง บน Facebook และ TikTok มีการตัดคลิปสั้นพร้อมข้อความว่า “นี่หรือคือผลของหยุดยิง” หรือ “หยุดยิง แต่ลูกหลานเราต้องพิการ” ทำให้เกิดความรู้สึกโกรธแค้นต่อกัมพูชา และขยายเสียงกดดันรัฐบาล ไปพร้อมกัน ผู้ใช้ Twitter (X) หลายรายโจมตีว่า รัฐบาลไทย “อ่อนข้อเกินไป” และ “ไม่กล้า ปกป้องทหารตัวเอง” บางโพสต์เปรียบเทียบว่า “เราส่งทหารไปปกป้องชาติ แต่รัฐบาลกลับ ไม่ปกป้องทหาร” จนเกิดแฮชแท็ก #หยุดยิงแต่ไม่หยุดเจ็บ ขึ้นมาติดเทรนด์ ดังที่นายจตุพร พรหมพันธุ์ อินฟลูเอนเซอร์การเมือง วิพากษ์วิจารณ์การเจรจาหยุดยิงไทย-กัมพูชาไว้เงื่อนไขว่า เป็นเรื่อง เชื้อสงครามยังไม่จบจริง ชัดนักการเมืองโซเชียลมีเดียแต่ไร้สันติภาพ แนวทางออกคือ “หยุดรัฐบาล” ถึงจะจบ “หยุดยิง” ได้จริง (ไทยโพสต์, 2568) ฝ่ายตรงข้ามรัฐบาลนำประเด็นนี้ มาโจมตี โดยกล่าวหารัฐบาลว่า “ไร้น้ำหนักในเวทีอาเซียน” หรือ “เอาใจต่างชาติมากกว่าคน ไทย” การโยนเชิงการเมืองทำให้การถกเถียงในโลกออนไลน์ยิ่งขยายออกไปจากประเด็นชายแดน ไปสู่เรื่อง ศักยภาพในการบริหารประเทศ หลายเสียงสะท้อนว่า การหยุดยิงเป็นเพียง “ละคร ทางการทูต” ที่ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์จริงในพื้นที่ได้ ความไม่ไว้วางใจนี้ทำให้การสื่อสาร ของรัฐถูกตีความว่า “หลอกลวงประชาชน” หรือ “สร้างภาพเพื่อเวทีโลก” ขณะที่กระแสนโลก ออนไลน์แพร่กระจายว่า “หยุดยิง แต่ไม่หยุดชาชาติ รัฐบาลชี้ตลาดยอมกัมพูชา” เรียกระดม ชาวนีติมารวมตัวกันที่หน้าทำเนียบรัฐบาล (ไทยโพสต์, 2568)

สรุป

การเปรียบเทียบวาระของรัฐบาลและวาระของสื่อสังคมออนไลน์ ในกรณีความขัดแย้ง ชายแดนไทย-กัมพูชา ปี 2568 ไม่เพียงสะท้อนถึงความแตกต่างเชิงเนื้อหาและกรอบการสื่อสาร แต่ยังแสดงให้เห็นถึงพลวัตของ การกำหนดวาระ (Agenda-Setting) และผลสะท้อนในห้อง สะท้อนเสียง (Echo Chamber Effect) อย่างเป็นรูปธรรม

1. รัฐบาล วาระแห่งเหตุผลและความชอบธรรมเชิงกฎหมาย รัฐบาลไทยมุ่งสื่อสาร โดยอิงกรอบกฎหมายระหว่างประเทศ ความมั่นคง และสันติวิธี เช่น การยืนยันสิทธิในการ

ป้องกันตนเอง (ตามหลัก UN Charter, Article 51) หรือการใช้กลไกอาเซียนและผู้สังเกตการณ์ระหว่างประเทศเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ สารลักษณะนี้สอดคล้องกับทฤษฎี agenda-setting ที่เชื่อว่าสื่อหรือผู้มีอำนาจสามารถกำหนดสิ่งที่ประชาชนควรคิดถึง อย่างไรก็ตาม เมื่อสารของรัฐเน้นเหตุผลและท่าทีเชิงการทูต ที่ไม่สามารถตอบสนองต่อความเร่งด่วนทางอารมณ์ของประชาชนในโลกดิจิทัลได้

2. สื่อสังคมออนไลน์ วาระถูกขับเคลื่อนด้วย อารมณ์ ความโกรธ ความกลัว และความรู้สึกชาตินิยม โดยเฉพาะการแชร์ภาพผู้บาดเจ็บ การอพยพ หรือการสร้างแฮชแท็ก เช่น “รัฐบาลหยุด แต่กระสุนไม่หยุด” สิ่งเหล่านี้ทำให้ digital agenda กลายเป็นการผลิตซ้ำวาทกรรมที่ตอบสนองความรู้สึกทันที มากกว่าการไตร่ตรองเชิงเหตุผล ทั้งยังเกิดการตีความว่า “รัฐบาลอ่อนข้อ-ไร้ประสิทธิภาพ” ซึ่งแตกต่างอย่างชัดเจนจากสารที่รัฐบาลพยายามจะสื่อสารออกมา

3. ผลสะท้อน Echo Chamber และความแตกแยกของวาทกรรม เมื่อการสื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์ดำเนินไปภายใต้กลไกของ Echo Chamber ที่ผู้ใช้จำนวนมากรับสารเฉพาะที่สอดคล้องกับความเชื่อหรืออารมณ์เดิม ทำให้ความไม่ไว้วางใจต่อรัฐบาลขยายวงกว้าง แม้รัฐบาลจะพยายามสื่อสารด้วยข้อมูลเชิงเหตุผล แต่กลับไม่สามารถทำลายวงจรการผลิตซ้ำของวาทกรรมออนไลน์ได้ ผลคือสังคมไทยเผชิญวาระคู่ขนาน (Parallel Agendas) ที่แข่งขันกัน โดยวาระของรัฐบาลอยู่บนฐานเหตุผล ขณะที่วาระของสื่อสังคมอยู่บนฐานอารมณ์และความไม่ไว้วางใจ

4. บทเรียนจากกรณีนี้ชี้ให้เห็นว่า รัฐบาลไม่สามารถผูกขาดการกำหนดวาระทางการเมืองได้อีกต่อไป พลเมืองดิจิทัลและสื่อสังคมมีพลังในการสร้างวาระหลัก (Dominant Agenda) ที่กำหนดทิศทางการเข้าใจสาธารณะและกดดันเชิงการเมืองอย่างเป็นรูปธรรม หากรัฐบาลยังยึดติดกับกรอบสื่อสารเชิงเหตุผลเพียงอย่างเดียว โดยไม่เชื่อมโยงกับอารมณ์และความรู้สึกของประชาชน ก็มีแนวโน้มที่จะสูญเสียความชอบธรรมทางการเมือง

ข้อเสนอแนะ จากบทเรียนของความขัดแย้งชายแดนไทย-กัมพูชาในปี 2568 สิ่งที่น่าประจักษ์อย่างเด่นชัดคือการดำเนินการสื่อสารของรัฐบาลซึ่งวางอยู่บนฐานของเหตุผล กฎหมาย และกลไกทางการทูต ไม่สามารถสร้างความไว้วางใจในสังคมออนไลน์ได้อย่างเต็มที่ รัฐบาลเลือกสื่อสารในกรอบที่เน้นความถูกต้องตามหลักนิติรัฐ สิทธิในการป้องกันตนเอง และการยึดมั่นในกระบวนการสันติวิธีผ่านเวทีอาเซียน ขณะที่สื่อสังคมออนไลน์กลับเคลื่อนไหวด้วยภาษาแห่งอารมณ์ ความรู้สึก และประสบการณ์ตรงของประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ การแยกตัวของสองวาระนี้ทำให้เกิดช่องว่างขนาดใหญ่ในการสื่อสาร ซึ่งในที่สุดได้บ่อนทำลายความชอบธรรมทางการเมืองของรัฐบาลเอง รัฐบาลจึงควรตระหนักว่าการสื่อสารเชิงเหตุผลเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพออีกต่อไป แต่ต้องเสริมด้วยการสื่อสารที่เชื่อมโยงกับอารมณ์และความรู้สึกของสาธารณะ การแสดงออกของผู้นำที่สะท้อนความห่วงใย การเล่าเรื่องของผู้ประสบเหตุจริงหรือ แม้แต่การใช้ถ้อยคำที่ทำให้ประชาชนรู้สึกว่า รัฐอยู่เคียงข้างพวกเขา ล้วนเป็นกลไกสำคัญที่จะทำ

ให้สารของรัฐไม่ถูกตีความว่า “เย็นชา” หรือ “ห่างไกลความจริง” นอกจากนี้ การทำงานเชิงรุกบนแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์ไม่ได้เป็นเพียงช่องทางในการส่งต่อข้อมูล แต่เป็นพื้นที่หลักในการกำหนดวาระและตีความความจริง ทีมสื่อสารของรัฐจึงควรมีกัลไกตอบสนองอย่างรวดเร็วเพื่อจัดการกับข่าวลือและข้อมูลบิดเบือน การใช้ภาษาและรูปแบบที่เหมาะสมกับพฤติกรรมผู้ใช้งานบนแต่ละแพลตฟอร์ม เช่น คลิปสั้นบน TikTok หรือ อินโฟกราฟิกที่แชร์ง่ายบน X และ Facebook จะทำให้สารของรัฐสามารถแข่งขันกับกระแสที่ถูกขับเคลื่อนโดยผู้ใช้ทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จอีกประการคือการจัดการกับ Echo Chamber ที่ทำให้ผู้ใช้บางกลุ่มรับรู้ข้อมูลเพียงด้านเดียว รัฐบาลควรมองหาแนวทางสร้างสะพานเชื่อม เช่น การทำงานร่วมกับผู้มีอิทธิพลในโลกดิจิทัล (Influencer) การจัดเวทีสื่อสารแบบโต้ตอบที่เปิดให้ประชาชนซักถามโดยตรง หรือการสนับสนุนสื่อพลเมืองในพื้นที่ชายแดนให้เผยแพร่ข้อมูลจริงก่อนที่ข่าวลือจะแพร่กระจาย สิ่งเหล่านี้จะช่วยลดความขัดแย้งของวาทกรรมที่เป็นฝ่ายเดียว และเปิดพื้นที่สำหรับการตีความร่วม ในที่สุด สิ่งที่รัฐบาลต้องเรียนรู้คือการผสมผสานเชิงนโยบายเข้ากับสารเชิงมนุษย์ ไม่เพียงแสดงให้เห็นถึงความจริงจริงในการเจรจาระดับระหว่างประเทศ แต่ยังต้องถ่ายทอดภาพของรัฐที่ดูแลผู้บาดเจ็บ อพยพ ผู้เดือดร้อน และปกป้องครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบได้อย่างเป็นรูปธรรม หากรัฐบาลสามารถเชื่อมโยงวาระเชิงเหตุผลเข้ากับวาระเชิงอารมณ์ได้อย่างสอดคล้องประสาน ก็จะสามารถลดช่องว่างระหว่างรัฐกับสังคมออนไลน์ และสร้างความไว้วางใจในสถานการณ์วิกฤติที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอนได้

เอกสารอ้างอิง

- ข่าวโมโน. (2568). รัฐบาลไทยโคตรอ่อน ป่วย “เขมร” ชู. สืบค้น 21 สิงหาคม 2568, จาก <https://www.facebook.com/watch/?v=4088657751375577>
- เดอะ ฟลิปซิดเดอร์. (2568). เราหยุดยั้ง แต่เขมรไม่หยุดเดิน. สืบค้น 21 สิงหาคม 2568, จาก <https://shorturl.asia/JtTyZ>
- ไทยพีบีเอส. (2568). กต.ยันไทยไม่ตอบโต้โซเซียล ใช้ช่องทางทูตแก้ปัญหาแก้มพูชา. สืบค้น 21 สิงหาคม 2568, จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/353876>
- ไทยโพสต์. (2568). คปท.เดือด! จวกรัฐบาลซัดตลาด นักรวมพล 13 ส.ค. หลังทหารไทยยังเหยียบกับระเบิด. สืบค้น 21 สิงหาคม 2568, จาก <https://www.thaipost.net/x-cite-news/840603/>
- _____. (2568). ชัดฝ่ายการเมืองจับมือโซวภาพลัทธิ! ข้องใจหยุดยั้งไร้เงื่อนไขคืออะไร. สืบค้น 21 สิงหาคม 2568, จาก <https://www.thaipost.net/hi-light/832925/>
- _____. (2568). สองตระกูล หนึ่งผลประโยชน์: เบื้องหลังสัมพันธไทย-กัมพูชา. สืบค้น 21 สิงหาคม 2568, จาก <https://www.thaipost.net/hi-light/778885/>

- นันทนา นันทวโรภาส. (2558). สื่อสารการเมือง ทฤษฎีการประยุกต์ใช้ (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: แมสมีเดีย.
- แนวหน้า. (2568). ฉะไม่กล้าฟ้องศาลอาญาระหว่างปท. ช้องใจรัฐบาล ‘ปชน.’ ชัดเอียดผลประโยชน์ เย้ยฟ้อง ‘สุนเซน’ แค่อัยลักษณ์. สืบค้น 21 สิงหาคม 2568, จาก <https://www.naewna.com/politic/908401>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2568). ต้องไล่ “รัฐบาล” ก่อนไล่ทหารเขมร?. สืบค้น 21 สิงหาคม 2568, จาก <https://mgronline.com/specialscoop/detail/9680000052896>
- Benkler, Y. (2006). *The Wealth of Networks: How Social Production Transforms Markets and Freedom*. London: Yale University Press.
- Castells, M. (2009). *Communication Power*. Oxford: Oxford University Press.
- Chachavalpongpun, P. (2013). *Reinventing Thailand: Thaksin and His Foreign Policy*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Cinelli, M. et al. (2021). The Echo Chamber Effect on Social Media. *PNAS*, 118(9), 1-18.
- Flaxman, S. et al. (2016). Filter Bubbles, Echo Chambers, and Online News Consumption. *Public Opinion Quarterly*, 80(S1), 298-320.
- Keyes, C. F. (1995). *The Golden Peninsula: Culture and Adaptation in Mainland Southeast Asia*. Honolulu, HI: University of Hawaii Press.
- McCombs, M. E. & Shaw, D. L. (1972). The Agenda-Setting Function of Mass Media, Public Opinion. *United Kingdom: Quarterly: Oxford University Press*, 36(2), 176-187.

